

Střípky z minulosti... Brigády, akce Z, socialistické soutěže

„Vyhrňme si rukávy, když se kola zastaví...“ Ukázka jedné z nejslavnějších budovatelských písní nebude mladším ročníkům zřejmě nic říkat, ještě tak možná „...vyhrnu si rukávy, praštím s tebou do trávy...“ Na tancovačkách oblíbená odrhovačka nemá však s údernickým textem prvního úryvku nic společného.

Většina budovatelských písní, které měly za úkol povzbudit politickou i pracovní morálku obyvatel naší republiky, vznikla v první polovině padesátých let. Motivovat k větším výkonům se snažily při nejrůznějších brigádách (bramborové, chmelové, úklidové apod.). Fenomémem v rámci neplacené pracovní činnosti obyvatel se staly zdánlivě dobrovolné „akce zeť“. „Z“ jako zvelebování.

O první veřejné brigádě vypráví bojanovská kronika záhy po převratu. V únoru převzali komunisté velení a již 8. května 1948 se v naší obci uskutečnila národní směna, „a sice na úpravu cest a chodníků.“ Počet účastníků? 35. Hodně, nebo málo? Pověstné budování socialismu, dobrovolně povinné, bylo holt ještě v plenkách.

Očekávané nadšení neprojevíli místní ani o dva roky později, kdy byl vypracován budovatelský plán. „Byla to především úprava chodníků a veřejných prostranství v obci. Tuto úpravu provedli hlavně členové KSČ. Ostatní občané, ač se jednalo o jejich vlastní a nejbližší okolí, neprojevíli o tyto úpravy zájmu, což nesevředly o jejich občanské uvědomělosti a lásce k obci.“ Výrazně radostněji byla hodnocena dostavba hasičské zbrojnice či adaptace tříd staré školy na byty. Pomocí brigád se v 2. polovině 50. let zřídila nová lávka pro přechod přes řeku u obecního domu (dnes Rybárny) a také se významně pokročilo ve výstavbě jeviště ve školní tělocvičně.

„Do letošního plánu bylo dodatečně zařazeno zřízení vodovodu do kašny za starou školou. Přes všechny překážky, kladoucí se v cestu tomuto podnikání, překážky, týkající se výkopu, materiálu, pomoci STS (=Strojní a traktorové stanice) aj., byla práce dokončena, byly hotovy i některé přípojky pro horní část obce. Zdarma bylo odpracováno 1607 brigádnických hodin v hodnotě 9 642 Kčs.“ Kalendář se tehdy pyšnil číslicí 1960. O rok později byla zahájena oprava požární nádrže na Hůrce.

Pomyslným vrcholem veškerého brigádníčení v Československu se stala BSP neboli Brigáda socialistické práce. S dovolením bez dovolení jsem si vypůjčila definici z chytré wikipedie: „Dle tehdejší terminologie bylo hnutí BSP nejvyšší formou socialistického soutěžení. Plnilo náročné úkoly při socialistické výstavbě, upevňovalo socialistické výrobní vztahy a zvyšovalo kulturní úroveň pracujících.“ V Československu se soutěžení o titul BSP naplno rozvinulo za normalizace. Nejrůznější socialistické soutěže se však vyhlašovaly již dříve. Například roku 1962 JZD Bojanov soutěžilo o Rudou standartu rady ONV. Byla mu udělena mimo jiné za vynikající výsledky v pěstování lnu. V daném roce uzavřelo závazky celkem 175 občanů Bojanova. Nejvíce se na jejich plnění podíleli zaměstnanci Technolenu.

V témže roce, kdy americká armáda oficiálně vstoupila do války ve Vietnamu a z mladoboleslavské továrny vyjelo první embéčko tisícovka, bylo v Bojanově uvedeno do

provozu kulturní středisko. „Bylo vytvořeno dílo v hodnotě 60 000 Kčs ... odpracováno 650 hodin.“ Společným jmenovatelem všech událostí se stal rok 1964.

Ne všechny naplánované počiny doklopýtaly do stadia realizace. V polovině šedesátých let zatoužili Bojanovští vytvořit koupaliště a zřejmě nikoliv malé. Předběžné výdaje se vyšplhaly na úctyhodnou částku 250 000 Kčs. Zpočátku byla naděje, že se podaří, co se dařit má, a podaří se také veřejné koupaliště, zejména díky finanční výpomoci zvelebovací komise ONV, která poskytla téměř polovinu potřebné hotovosti. Jenže... „Po prověření stavby okresním hygienikem, který určil podmínky pro naši obec nesplnitelné, bylo od akce upuštěno. Finanční částku ONV odčerpal.“

„Další akce, která se měla provést, byla úprava odstavné plochy pro autobusy na městečku. Toto bylo nařízeno VB Chrudim s tím, že zastávka na křižovatce, kde dosud autobusy staví, být nesmí. Ani tato akce nemohla být splněna pro pomalé odklizení domku č. p. 3 naproti faře, který v místě budoucí odstavné plochy stál...“ O rok později: „Domek, který jistě patřil k nejstarším v Bojanově, byl už velmi zchátralý a hrozil zřícením do silnice. Proto byl bagrem zbourán. Po demolici domku byl odpad odvezen a místo částečně uválcováno a vyasfaltováno. Silnice tím byla značně rozšířena. Později bude podniknuta další úprava místa, čímž naše obec získá na hezkém vzhledu.“

1970: „V akci Z provedl MNV zastřešení balkonu v ZDŠ, zřídil výbojkové osvětlení Bojanova a Hor. Bezděkova, zhotoven zásobník na popel v ZDŠ.“ Brigádnické práce probíhaly i v místních částech, o čemž svědčí kupříkladu postavení požární zbrojnice v Hrbokově (1971).

Jak bylo výše zmíněno, zlatou éru zažívaly brigádnické práce za Husákova panování. Většina lidí měla své práce dost a sotva někoho zaskočí, že se jim do budování šťastné socialistické budoucnosti moc nechtělo. Nábor brigádníků se však v Bojanově nepodceňoval. „O získání co největšího počtu brigádnických hodin zdarma se zasloužily i vytvořené dvojice poslanců, které navštívily všechny občany, všechny záležitosti, případně i nejasnosti kolem uvedených akcí s nimi prodiskutovaly a zároveň zapsaly, kdo a kolik hodin bude věnovat MNV na splnění volebního programu.“

V sedmdesátém šestém se v rámci akce zet rozjela výstavba současné budovy mateřské školy. Z osmdesátých let stojí za zmínku vybudování kabin na hřišti (1980) a kanalizace k rodinným domům za školou (1982) nebo úprava bojanovského náměstí - „Městečka“ (1985).

Když se podaří, co se dařit má, tak je přece krásně na světě... Ať je krásně i Vám.

Lenka Simonová

PS: Počínaje tímto měsícem budou mou „brigádou pro obec“ pouze Střípky (a kronika). Víte-li o nějakých přitažlivých, poutavých a pozoruhodných tématech do Střípků/obecní kroniky, prosím, kontaktujte mě na: kronikabojanova@gmail.com. Děkuji!!!